

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Миколаївський національний аграрний університет
Факультет довузівської підготовки

**50 ЗАПИТАНЬ ВІД АБІТУРІЄНТА,
або
ЯК НЕ ПОМИЛИТИСЯ У ВИБОРІ
ПРОФЕСІЇ**

Профорієнтаційний посібник

Миколаїв, 2017

УДК 331.54

П96

Друкується за рішенням науково-методичної ради Миколаївського національного аграрного університету від 27.09.2017 року, протокол № 1.

Укладач:

І.М. Марценюк – канд. біол. наук, декан факультету довузівської підготовки, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

О.В. Шобаніна – д-р екон. наук, професор, декан факультету менеджменту, Миколаївський національний аграрний університет;

О.М. Вишнеvsька – д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет.

© Миколаївський національний аграрний університет, 2017

ШАНОВНІ ВИПУСКНИКИ ШКІЛ!

Вибір спеціальності – відповідальна справа, що відкриває шлях у нове життя, повне звершень. Цей посібник – ваш особистий помічник, який дозволить вам швидко зорієнтуватися у безмежному морі професій, уникнути помилок при їх виборі та легко адаптуватися в освітньому середовищі нашого університету.

Упевнений у тому, що цей посібник допоможе вам краще зрозуміти актуальність здобуття престижної вищої освіти та більш ефективно увійти до великої дружньої родини нашого університету.

Від щирого серця бажаю вам удачі!

З повагою,

Шебанін В'ячеслав Сергійович,

ректор Миколаївського національного аграрного університету.

1. Які професії отримають випускники Миколаївського НАУ?

Спеціальність «Облік і оподаткування»;

Спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування».

Ким можна працювати? Це: бухгалтер, податківець, аудитор, страхувальник, касир – експерт, інспектор, інспектор-ревізор, фінансовий менеджер, фахівець з планування, контролер, економіст, аналітик, консультант на підприємствах приватної та державної форм власності, співробітник банку, працівник державної фіскальної служби, обліковець страхової компанії, фахівець державних фондів соціального страхування, пенсійного фонду державного казначейства, державної фінансової інспекції, органів місцевого самоврядування, митний інспектор, інспектор податкової служби; інспектор з експорту.

Спеціальність «Економіка»;

Спеціальність «Менеджмент»;

Спеціальність «Публічне управління та адміністрування».

Навчання за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» спрямоване на підготовку фахівців з вирішенням стратегічних завдань управління в державному та корпоративному секторах з урахуванням комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу і тенденцій розвитку в конкурентному середовищі, а також в певній галузі суспільного виробництва і держави в цілому.

Випускники можуть працювати на посадах:

Керівників та заступників різнопрофільних міністерств, Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, органів місцевої влади, керівників різних департаментів, експертів Національного антикорупційного бюро України, керівників служб внутрішньої безпеки міністерств та органів місцевої влади, керівників апарату управління міністерств та місцевої влади, керівників та спеціалістів неурядових організацій, керівника з економічних та соціальних питань, керівника підрозділів, менеджерів транснаціональних корпорацій, вітчизняних та іноземних компаній, менеджерів з персоналу, спеціалістів зі зав'язків з громадськістю та пресою, розпорядників фонду тощо, керівника, заступника керівника, провідного спеціаліста служби фінансово-економічної безпеки підприємств всіх форм власності, фінансового директора, заступника фінансового директора, радника керівника з питань з питань фінансово-економічної безпеки, ризик-менеджера, ризик-аналітика, керівника відділу з забезпечення фінансово-економічної безпеки комерційного банку, фінансової установи.

Спеціальність «Агроінженерія» ;

Спеціальність «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»;

Спеціальність «Професійна освіта».

Ким можна працювати? Це: головний енергетик, заступник головного енергетика на підприємствах, фахівець з енергоменеджменту та енергоаудиту, спеціаліст з використання сучасних енергозберігаючих технологій, інженер-конструктор у проектних організаціях.

Спеціальність «Агрономія»;

Спеціальність «Геодезія та землеустрій».

Ким можна працювати? Це: флорист, дизайнер ландшафту, агроном, кормовиробник, інженер – еколог, плодоовочівник, агрохімік–грунтознавець, еколог, землевпорядник.

Спеціальність «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»;

Спеціальність «Харчові технології».

Ким можна працювати? Це: технолог з виробництва та переробки продукції тваринництва, фахівець з бджільництва, фахівець із звірівництва, лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу, фахівець з організації та ведення фермерського господарства, технолог з виробництва молочних продуктів, технолог з виробництва м'ясних продуктів та інші фахівці у галузі харчової та переробної промисловості.

Спеціальність «Біотехнології та біоінженерія».

Ким можна працювати? Це: спеціаліст-біотехнолог, біохімік, генетик, експерт-криміналіст, еколог, науковий дослідник, діагностик.

Спеціальність «Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка».

Випускники цієї спеціальності працюють в галузі комп'ютерних систем збору та обробки даних, досліджень, прогнозування, контролю, випробувань об'єктів та процесів в різних сферах промисловості, у відділах і лабораторіях з метрології, стандартизації, сертифікації та контролю якості продукції.

2. Від якого слова походить назва професії?

Професія (фах) – відокремлений («окреслений») вид трудової діяльності, комплекс дій та відповідних знань, що вимагає відповідної освіти.

Професія – рід занять, певна форма трудової діяльності. Це слово найчастіше виступає як родове поняття стосовно іменника спеціальність, тому замінювати їх одне одним не бажано. Порівняймо: за професією будівельник, за спеціальністю штукатур. Фах уживається з обома значеннями. Наприклад, фах інженера, агроном за фахом.

3. Що означають поняття «менеджмент», «маркетинг», «аудит», «страхування», «оподаткування», «стандартизація», «агротехнологія», «механіка» та яким чином виникли ці поняття у нашому житті?

Менеджмент (або «управління») – це процес планування, організації, приведення в дію та контроль організації з метою досягнення координації людських і матеріальних ресурсів, необхідних для ефективного виконання завдань. Менеджмент стосується всіх сфер діяльності організації.

Маркетинг – діяльність, спрямована на створення попиту і досягнення цілей підприємств через задоволення потреб споживачів. Одним із основних принципів маркетингової діяльності є пропонування не просто товарів та послуг, а засобів

вирішення проблем споживачів. Найважливіша риса маркетолога-виявити бажання людей та їх ефективно задовольнити.

Слово *аудит* в перекладі з латинської означає «слухання» і застосовується у світовій практиці для позначення перевірки. Під аудитом розуміють будь-яку виконувану незалежним аудитором перевірку якогось явища чи діяльності.

Окремі форми фінансового контролю, до яких відноситься аудит, існували ще в Стародавньому Єгипті (близько 2600 років до н. е.). Сьогодні аудит – перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах відповідно до чинного законодавства.

Страховання – це вид цивільно - правових відносин, пов'язаних із захистом майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів та доходів від розміщення коштів цих фондів.

Оподаткування – законодавчо врегульований процес встановлення та утримання податків у країні, визначення їхніх розмірів і ставок, відповідних об'єктів та кола юридичних і фізичних осіб, що підлягають оподаткуванню, а також порядок сплати податків.

Під час навчання за спеціальністю « Облік і оподаткування » здобувачі вищої освіти оволодівають навичками дослідження закономірностей розвитку і управління податковими процесами, бюджетними відносинами держави відповідно до чинного законодавства України, розумінням сутності податкових ризиків, вмінням здійснювати внутрішній контроль і вести податковий облік, розробляти напрями діяльності підприємств усіх форм власності та регіону в цілому, консультування у сфері оподаткування тощо.

Стандартизація та якість.

Стандарт – означає норма, зразок, міра, основа. Міжнародна організація зі стандартизації (ISO), членом якої є наша країна, визначила, що стандартизація – це діяльність, направлена на розробку і встановлення вимог, норм, правил, характеристик як обов'язкових до виконання, так і таких, що рекомендуються, що забезпечує право споживача на придбання товарів належної якості, а також право на безпеку і комфортність праці.

Для того, щоб покупець орієнтувався в тому, чи відповідає якість готової продукції і супутнього сервісу, він повинен мати для порівняння стандарт якості. Таким стандартом для більшості закордонних фірм є серія стандартів ISO:9000.1. Якщо система якості підприємства відповідає серії ISO:9000.1, то покупець може бути впевнений, що продукція і сервіс певної фірми "гарної якості", тобто мають середньосвітовий рівень якості.

Агротехнологія – це наука, яка займається вивченням догляду за рослинами, з метою одержання високих урожаїв, з мінімальними затратами праці і коштів. Основними об'єктами агротехнології є рослина, а також способи догляду за ґрунтами та рослинами.

4. Що становить основу управління?

Управління – це особливий вид діяльності, спрямований на координацію зусиль колективу працівників для досягнення визначеної цілі.

Управління може здійснюватися тільки у тому випадку, коли існує реально діюча система, що є органічною частиною організації, яку називають системою управління.

Управлінська діяльність здійснюється за такими принципами:

- цілеспрямованість;
- повноваження та відповідальність;
- єдиноначальність;
- централізація у поєднанні з децентралізацією;
- єдність напрямку;
- дисципліна та порядок;
- справедливість;
- ініціатива та ін.

5. Як приймаються рішення?

Прийняття управлінських рішень – це визначальний процес управлінської діяльності, оскільки формує напрямки діяльності організації та її окремих працівників. Робота з прийняття управлінських рішень вимагає від менеджерів високого рівня компетентності, значних затрат часу, енергії, досвіду.

Процес прийняття рішень складається з таких етапів:

- визначення цілей;
- виявлення проблеми;
- одержання необхідної інформації;
- розгляд можливих альтернатив рішення;
- вибір оптимальної альтернативи;
- розробка заходів на виконання рішення;
- розподіл повноважень та відповідальності за реалізацію рішення;
- оцінки прийнятого рішення.
- корегування дій за результатами оцінки його реалізації.

Складність прийняття оптимального рішення зумовлена багатьма факторами, серед яких: особисті оцінки управлінської ситуації та альтернатив керівником; середовище прийняття рішення; інформаційні обмеження; поведінкові обмеження; можливі негативні наслідки реалізації рішення та взаємозалежність рішень.

Щоб бути ефективним менеджером, треба мати відповідні знання з теорії управлінських рішень та навички з їх прийняття та реалізації.

6. Які найпростіші рішення приймає школяр?

Для кожного школяра процес прийняття рішення є стресовим, адже потребує життєвих навиків, роздумів, а також підтримки батьків. Прийняття рішення – такий же навик, як вміння правильно переходити дорогу або робити покупки в магазині.

Кожен школяр щодня приймає багато простих рішень. Наприклад, зробити вранці зарядку чи довше поспати, з'їсти на сніданок омлет чи випити чай із бутербродом, взути кросівки чи черевики, робити домашнє завдання чи йти на прогулянку. Такі рішення звичні, кожен приймає їх щодня.

Є прості рішення, які приймаються майже без обмірковування. Наприклад, яку книжку прочитати, який сік купити, який фільм переглянути, що вдягнути. Приймаючи прості рішення, зазвичай покладаються на власний смак, уподобання, діють так, як уже діяли раніше, чинять так, як інші.

Щодня приймається багато рішень. Прості рішення приймаються швидко, складні потребують обмірковування. На прийняття рішень впливають багато чинників: власні емоції й уподобання, оточуючі люди, реклама, засоби масової інформації. Щоб не ризикувати власним здоров'ям і життям, не зашкодити іншим, треба приймати зважені рішення, уміти критично мислити, протистояти негативним впливам реклами.

7. Як приймаються більш складні рішення?

Вибір майбутньої професії є одним із найскладніших і найвідповідальніших у житті кожної людини.

Старшокласники дуже часто не знають, чого вони хочуть, який фах обрати. Знання про велику кількість професій не є, насправді, значущими для професійного самовизначення. Реальними альтернативами вони стають лише тоді, коли набувають особистісного сенсу і вписуються у контекст власного життєвого світу.

8. Чим завжди, щосекунди управляє школяр, мала дитина?

Кожен школяр щосекунди управляє власними діями на основі доступної інформацією. Тому тільки від тебе залежить твоє майбутнє, від твого рішення, ким стати, який фах зробить тебе по-справжньому щасливим. Постав перед собою мету бути освіченим і успішним.

9. Вміння приймати рішення в складних ситуаціях.

Прийняття складних рішень не завжди відбувається інтуїтивно, і цьому навичку потрібно вчитися. Навички приймати рішення потрібно прививати з раннього віку і по мірі того, як вони стануть дорослими зможуть приймати більш складні рішення. Вже коли людина правильно оцінює ситуацію, вміє зважити усі «за» і «проти», визначити план дій, може приймати складні рішення.

10. Що таке складне рішення?

Рішення – це вибір альтернативи. А складне рішення – це вибір, що несе за собою більш складний відбиток на психологічний стан людини, тому і потребує більше часу, зваженості, досвіду і порад.

11. Навіщо вчитися у ВНЗ?

Ринкова економіка вимагає висококваліфікованих фахівців, що володіють базовими теоретичними знаннями і практичними навичками й вміннями, а також проявляють при цьому особисті якості – комунікабельність, лідерство, діловитість, завзятість, цілеспрямованість. Людина, яка на високому рівні відповідає цим критеріям, має усі шанси досягти життєвого успіху. А трампліном до цього успіху є навчання у престижному закладі вищої освіти.

При виборі професії людина керується суспільною значимістю професії, престижем, заробітком, можливістю просування по кар'єрним сходинкам та іншими.

Внутрішній мотив вибору тої або іншої професії – її суспільна або внутрішня значимість, задоволення, яке приносить робота, можливість спілкування, керівництво іншими людьми. Внутрішня мотивація виникає з потреб самої людини, тому на її основі людина працює охоче, без зовнішнього тиску.

Зовнішня мотивація – це заробіток, прагнення до престижу, страх осуду, невдач. Зовнішні мотиви можна розділити на позитивні й негативні. До позитивних належать: матеріальне стимулювання, можливість просування по службі, схвалення колективу, престиж, тобто стимули, заради яких людина вважає за потрібне докласти своїх зусиль. До негативних мотивів належать впливи на особистість шляхом тиску, покарань, критики, осуду й інших санкцій негативного характеру.

12. Які основні риси професій, наприклад, менеджера, бухгалтера, інженера-механіка, інженера-технолога, агронома, інженера-енергетика тощо та які основні практичні вимоги до цієї професії?

Самоконтроль, самостійність, відповідальність, охайність, вміння орієнтуватися в інноваційних розробках, вміння приймати складні рішення, саморозвиток, вміння передбачити фактори, що можуть позитивно або негативно вплинути на організацію.

Із погляду практики до зазначених вище професій ставляться такі вимоги:

- мобільність: працівники, які адаптуються до швидких змін ринку праці;
- «соціальне партнерство»: участь працівників у спільній діяльності, спрямованій на розв'язання конкретних завдань;
- вміння працювати у команді;
- винахідливість;
- різнобічність;
- невтомна допитливість;

- терпимість;
- готовність взяти на себе відповідальність;
- тактовність;
- інтерес до психології.
- творчість;

13. Яким чином задовольняє ці вимоги Миколаївський НАУ, котрий бере на себе відповідальність за підготовку людини до майбутньої професійної діяльності?

Значна роль в освітньому процесі Миколаївського НАУ відводиться організації та розвитку науково – дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Які можливості може відкрити сучасному здобувачеві вищої освіти участь у науковій роботі? Це:

- досягнення успіхів у науковій кар'єрі;
- можливість отримання додаткових стипендій;
- формування системного мислення як елемента професійного і кар'єрного становлення.
- розвиток логічного мислення.

Студентська наукова робота різноманітна за формами і змістом. Окрім її обов'язкової складової – виконання курсових і дипломних робіт, підготовки рефератів, доповідей і презентацій – здобувачам вищої освіти надаються широкі можливості проявити свої таланти в наукових гуртках, дискусійних клубах, на конференціях, семінарах, засіданнях круглого столу, а також під час проходження практик, у тому числі за кордоном.

14. У якій сфері життєдіяльності працюють менеджери, бухгалтери, інженери-механіки, інженери-технологи, агрономи, інженери-енергетики тощо?

Державні та місцеві органи влади - банки, страхові компанії, приватний бізнес, Пенсійний фонд, Державна казначейська служба, Державна митна служба, центри зайнятості, служби статистики, вищі навчальні заклади, аграрні компанії сфера маркетингу, сфера харчової промисловості та переробки продукції, сфера виробництва та експлуатації систем теплового і енергетичного забезпечення, лісовому господарстві, службі статистики вищих навчальних закладах.

15. У чому особливості підготовки менеджерів, бухгалтерів, інженерів-механіків, інженерів-технологів, агрономів, інженерів-енергетиків саме в Миколаївському НАУ?

Особлива увага в університеті приділена посиленню практичної складової навчання. Професійні дисципліни викладаються з першого курсу. Практичні заняття теж проводяться з першого курсу, аудиторії мають повне матеріальне оснащення й інформаційне забезпечення.

Для проведення тренінгів та ділових ігор обладнано тренінговий центр. До навчального процесу залучаються провідні науковці і спеціалісти з науково – дослідних та державних установ, комерційних організацій.

При університеті створено Навчально – науково – практичний центр Миколаївського НАУ. Центр створений з метою забезпечення практичного навчання здобувачів вищої освіти, слухачів університету, проведення аспірантами та вченими наукових досліджень, здійснення науково – виробничої діяльності, яка технологічно пов'язана з процесом підготовки фахівців для усіх галузей національної економіки.

Рис.1. Здобувачі вищої освіти Миколаївського НАУ проводять наукові дослідження

У 2012 році відкрито навчально-науковий полігон енергетичного обладнання на базі інженерно – енергетичного факультету та Національний інноваційний кластер «Родючість ґрунтів» з центром у м. Миколаєві, де здобувачі вищої освіти мають змогу проходити практичну підготовку.

Щорічно, понад 250 здобувачів вищої освіти мають можливість проходити практику підготовки та стажування за кордоном (Данія, США, Німеччина тощо).

16. Що означає словосполучення «рівень освіти»?

У Законі України «Про освіту» сказано: «рівень освіти – категорія, що використовується для впорядкування освітніх програм за рівнем складності їх змісту».

Відповідно до статті 5 Закону України «Про вищу освіту», вища освіта здобувається на наступних рівнях:

- *початковому* (короткий цикл) вищої освіти;
- *першому* (бакалаврський);
- *другому* (магістерський);
- *третьому* (освітньо-науковий);
- *науковому*, що передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо– професійної чи освітньо–наукової) та наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

17. Де працюють випускники Миколаївського НАУ, які отримали названі спеціальності?

Потужний науково – педагогічний склад та матеріально – технічна база Миколаївського НАУ дає можливість готувати фахівців за всіма можливими спеціальностями, яких потребують галузі економіки.

Наш університет пишається своїми знаними випускниками, серед яких державні діячі, народні депутати, відомі науковці, керівники виробництв, науково-педагогічні працівники тощо.

Багато випускників університету зробили гідний внесок у розвиток вітчизняної економіки, науки, стали активними творцями науково-технічних відкриттів, примножуючи славу університету. Сотні колишніх наших здобувачів вищої освіти нині очолюють передові фермерські, сільськогосподарські підприємства Миколаївської та інших областей України. Підтвердженням престижу альма – матер є те, що частина випускників продовжує навчатись в аспірантурі та залишилася працювати в університеті.

Сьогодні університет активно налагоджує зв'язки з обласними аграрними організаціями, великими сільськогосподарськими підприємствами, серед засновників яких є й наші випускники, представництвами фірм, що працюють в області на предмет проведення спільних конференцій, семінарів, «круглих столів», залучення їхніх спеціалістів до викладацької діяльності, проведенню занять в умовах виробництва.

Більшість випускників Миколаївського НАУ легко працевлаштовуються після закінчення вишу. Сфери їх майбутнього працевлаштування досить широкі: економіка і фінанси, освіта і наука, важка та легка промисловість, торгівля, науково – дослідницькі установи у галузі інформатики, аграрний сектор, транспорт та зв'язок, засоби масової інформації, маркетингові організації, сфера реклами, галузеві об'єднання та корпорації, комерційні фірми, вищі навчальні заклади, підприємства м'ясопереробної та молокопереробної галузі.

18. Як Миколаївський НАУ допомагає працевлаштуватися випускникам названих професій?

При Миколаївському національному аграрному університеті функціонує Центр працевлаштування випускників.

Центр постійно проводить роботу з накопичення банку потенційних роботодавців (підприємств різної форми власності). До такого переліку внесено близько 400 підприємств, організацій, установ України, які допомагають здобувачам вищої освіти зорієнтуватися як у географічному розташуванні підприємств, так і відповідно до спектру вакансій на них. Центром проводиться моніторинг ринку праці Миколаївської та інших областей щодо потреб у профільних фахівцях.

В університеті запроваджена практика укладання договорів про навчання, проходження навчально-науково – дослідницьких, технологічних практик з обумовленням можливості подальшого працевлаштування випускників університету як в Україні, так і за кордоном. Серед найбільших замовників кадрів є: ТОВ СП "Нібулон", ФГ "Владам", ВАТ "Радсад", ВАТ "Племзавад "Степной" Запорізької області, СГПП "Техмет – Юг", ТОВ "Альянс-С", "Сорочинські ковбаси", Кінологічний центр УМВС України, ДПРСПЦ "Південьконецентр" Миколаївської області, банківські установи і фінансові організації.

19. Яка частка працевлаштованих одразу після закінчення Миколаївського НАУ за цими професіями?

Завдяки налагодженій роботі центру працевлаштування Миколаївського НАУ з великою кількістю замовників кадрів, близько 90% щорічних випускників університету влаштовується на престижну роботу.

20. Що таке ринок праці та що означає словосполучення «попит на професії»? Яким є попит на ці професії на ринку праці зараз?

Ринок праці – це передусім система суспільних відносин, пов'язаних із купівлею і продажем товару «робоча сила».

Словосполучення «попит на професії» означає популярність та найбільш бажані професії на ринку праці. Попит на спеціалістів для аграрного сектору економіки щороку зростає.

З часом такі фахівці як біоінженери, біотехнологи, технологи харчової промисловості будуть особливо затребувані (Державна служба статистики: http://24tv.ua/yaki_profesiyi_v_ukrayini_je_naybilsh_oplachuvanimi_ta_populyarnimi_n725521). Також незабаром будуть потрібні фахівці із технічних професій.

За даними кадрових порталів країн СНД і зарубіжжя найпопулярніші професії у Європі у 2017 році (виходячи із наших спеціальностей) <http://2017pik.pp.ua/novini-2017/507-sam-zatrebuvan-profesyi-2017-v-yeвроп.-yaku-specalnst-obrati-v-2017-roc.html> :

- інженер–механік;
- фінансист;
- агроспеціаліст;
- менеджер з продажу;
- маркетолог;
- фахівець з логістики;

- менеджер із персоналу.

За даними Державної статистики України у 2017 році (<http://dyvys.info/2017/04/26/yaki-profesiyi-budut-zatrebuvani-i-de-platyat-najbilshe-v-ukrayini-infografika/>) престижність державних посад зростатиме, як і зростатиме рівень заробітної плати фахівцям.

На третьому місці серед найбільш високооплачуваних сфер знаходиться фінансова та страхова діяльність.

21. Який попит прогнозують спеціалісти?

За даними Державної статистики України 2017 року (<http://dyvys.info/2017/04/26/yaki-profesiyi-budut-zatrebuvani-i-de-platyat-najbilshe-v-ukrayini-infografika/>) затребувані і високооплачувані професії у сфері авіації та ІТ-індустрії. Як стверджують працівники Державної служби зайнятості

(http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=89233&cat_id=85011)

та експерти Міністерства освіти і науки України.

(http://www.trud.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=541208) сьогодні в Україні не вистачає інженерів, технологів, менеджерів, маркетологів, спеціалістів аграрного сектора, робітничих професій.

22. На вирішення державних завдань може бути спрямована діяльність майбутніх випускників Миколаївського НАУ, котрі мають оволодіти названими професіями через 5-10 років?

Професійна самоідентифікація здобувачів вищої освіти Миколаївського НАУ має враховувати ключові тенденції соціально – економічного і регіонального розвитку економіки України в цілому і, зокрема, аграрного сектору економіки в найближчій перспективі (5-10 років). Це дасть змогу здобути у вищому навчальному закладі перспективну й актуальну на ринку праці професію.

Сутність аграрної політики держави полягає: у проведенні земельної реформи; розвитку різних форм власності на землю і господарювання; сприянні розвитку конкуренції; поступовому переході від обов'язкового встановлення державних замовлень (державних контрактів) на виробництво і поставку сільськогосподарської продукції; розробці й здійсненні цільових програм розвитку виробничої і соціальної інфраструктури на селі при фінансовій підтримці держави, екологізації виробництв з метою збереження довкілля.

23. Що таке державна проблема?

Державна проблема – труднощі на державному рівні, що потребують вирішення. Це складне теоретичне та практичне питання, що потребує розв'язання, вивчення, дослідження. Успішне вирішення загальнодержавних потреб неможливе без наявності високопрофесійних кадрів у тій чи іншій галузі економіки.

Концепція розвитку Миколаївського НАУ на 2015-2020 рр. визначає місію університету у «... створенні, накопиченні, збереженні та збільшенні професійних, наукових, моральних і культурних цінностей суспільства».

24. У яких споріднених галузях може реалізовуватися випускник Миколаївського НАУ у разі самостійного працевлаштування?

Випускники Миколаївського НАУ по завершенню навчання мають змогу працевлаштовуватися не лише за своїм основним фахом, але й у інших споріднених сферах. Так, фахівці фінансово – економічних напрямів («Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Економіка», «Менеджмент», «Публічне управління та адміністрування») можуть реалізовувати себе також в організаційно – управлінській, науково - дослідній та освітній сферах на посадах, наприклад, керівної ланки (заступника з економічних питань) приватних та державних установ, в органах державного управління та місцевого самоврядування, бути науковим співробітником–консультантом із фінансово – економічних питань.

Фахівці із інженерно-технічних спеціальностей («Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», «Агроінженерія», «Професійна освіта») також мають змогу працевлаштовуватися на підприємствах і організаціях різних форм власності, пов'язаних із виробництвом, передачею, розподілом та споживанням електричної енергії, в закладах науки, у проектних організаціях.

Випускники спеціальностей «Геодезія та землеустрій», «Агрономія», «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», «Харчові технології» та «Біотехнології та біоінженерія» – це не лише кваліфіковані трудівники землі та переробних підприємств харчової промисловості, а й керівники структур різних рівнів, агрохолдингів, співробітники науково – дослідних установ, вищих навчальних закладів.

За бажанням здобувачі вищої освіти, які навчаються за всіма напрямками підготовки Миколаївського НАУ, можуть проходити військову підготовку та отримати військове звання «Офіцер запасу». Це дасть змогу по завершенню навчання з працевлаштовуватися в установах системи правоохоронних органів України.

25. Як розвиваються творчі здібності здобувачів вищої освіти для застосування знань, умінь, навичок, здобутих в процесі оволодіння професією у ВНЗ?

Розвиток здібностей здобувачів вищої освіти залежить одразу від кількох факторів, серед яких можна виділити індивідуальні когнітивні особливості особистості (пам'ять, мислення, увага), мотиваційні (спонуки до активного навчання) та методичні, які застосовуються у освітньому процесі.

Здобувачі вищої освіти Миколаївського НАУ мають змогу розвивати свої творчі здібності в процесі різних форм навчання (лекцій, практичних занять, тренінгів, семінарів тощо), а також у позанавчальній (культурно–масовій, громадській, спортивній та ін.) діяльності. Активізація творчого мислення здобувачів вищої освіти забезпечується застосуванням викладачами університету

таких методів як *проблемний, пошуковий (евристичний), дослідницький, кейс-метод* та інші.

Рис. 2,3. Життя молоді у Миколаївському НАУ активне і цікаве

26. Як Ви уявляєте взаємозв'язок знань, умінь, навичок?

Навчання взагалі і, зокрема, у вищому навчальному закладі – це організована, двостороння діяльність, спрямована на максимальне засвоєння та усвідомлення навчального матеріалу і подальшого застосування отриманих знань, умінь та навичок на практиці.

Уміння – це готовність людини успішно виконувати певну діяльність, яка ґрунтується на знаннях і навичках. Уміння формується у процесі виконання учнями різноманітних завдань. Формування вмінь залежить від умов навчання, організації процесу вправління, від індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

Навички розглядають як дія, доведена внаслідок багаторазових вправ до досконалості виконання. Ознакою сформованості навички є якість дії, а не її автоматизація.

Формування умінь та навичок на основі знань реалізується шляхом застосування у освітньому процесі різних технологій і методичних прийомів (проблемне навчання, програмоване навчання, практична підготовка тощо).

27. Що означає набуття інших компетенцій?

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально - етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу освітню діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Навчання у Миколаївському НАУ дозволить кожному здобувачу набути не лише базових професійних компетенцій, а й широкого спектру загальних:

- розуміти сутність і соціальну значимість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес;
- організовувати власну діяльність, вибирати типові методи і способи виконання професійних завдань, оцінювати їх ефективність і якість;
- приймати рішення в стандартних і нестандартних ситуаціях і нести за них відповідальність;
- здійснювати пошук і використання інформації, необхідної для ефективного виконання професійних завдань, професійного та особистісного розвитку;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності;
- працювати в колективі і команді, ефективно спілкуватися з колегами, керівництвом, споживачами;
- брати на себе відповідальність за роботу членів команди (підлеглих), за результат виконання завдань;
- самостійно визначати завдання професійного та особистісного розвитку, займатися самоосвітою, усвідомлено планувати підвищення кваліфікації;
- орієнтуватися в умовах частої зміни технологій у професійній діяльності;

– виконувати військовий обов'язок, в тому числі із застосуванням отриманих професійних знань (для юнаків).

28. Яким чином реалізується набуття умінь, навичок, та інших компетенцій у процесі підготовки до професій у Миколаївському НАУ?

Здобувачі вищої освіти університету, вивчаючи професійно – орієнтовані дисципліни, оволодівають професійними знаннями, вміннями та навичками відповідно до державних стандартів, отримують знання у контексті досягнень світової аграрної науки та практики, вивчають законодавство України з питань підприємницької діяльності, історію економічних вчень, національний та міжнародний досвід теорії та практики сільського господарства, зовнішньоекономічної діяльності.

29. Яка частка від загальних годин навчання припадає на професійне практичне навчання за можливим місцем майбутньої роботи протягом навчання?

Залежно від спеціальності від 30 до 50 % від загального обсягу навчального часу припадає на професійне навчання з метою набуття практичних навичок за обраним фахом.

30. Як ця ідея реалізується на відповідних рівнях освіти?

Підготовка фахівців з вищою освітою Миколаївського НАУ здійснюється за відповідними освітньо–професійними, освітньо–науковими, науковими програмами на таких рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо–науковий) рівень; науковий рівень.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом освітньо–професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня і має на меті набуття ними професійних навичок та умінь.

Практична підготовка осіб, які навчаються у Миколаївському національному аграрному університеті здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку відповідно до Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Миколаївського національного аграрного університету.

Основними видами практики в університеті є:

– ознайомча – призначена для первинного ознайомлення здобувачів вищої освіти із різними видами практичної діяльності за обраною спеціальністю і покликана сприяти формуванню у них необхідних професійних ціннісних орієнтирів;

– навчальна програма проводиться у формі залучення здобувачів вищої освіти до виконання певної роботи за обраною спеціальністю. Навчальна практика дозволяє отримати загальні навички і компетенції з обраного фаху;

– стажування або виробнича практика є завершальним етапом навчання і проводиться після опанування теоретичної частини та перед виконанням дипломної роботи (проекту). Мета стажування полягає у підготовці майбутніх спеціалістів до самостійного виконання професійних функцій на певній посаді чи у сфері професійної діяльності. Крім того, під час стажування здобувач вищої освіти збирає фактичний матеріал, необхідний для виконання дипломної роботи (проекту).

31. За яких основних конкретних умов абітурієнт зараховується до Миколаївського НАУ?

Згідно з статтею 44 Закону України «Про вищу освіту» прийом на навчання для здобуття ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра здійснюється на основі повної загальної середньої освіти за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань і вмінь вступників та рівня їх творчих та/або фізичних здібностей з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту.

Прийом на навчання до Миколаївського НАУ здійснюється на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Рис. 4. Ректор Миколаївського НАУ Шибанін В.С. проводить зустріч із абітурієнтами

Основними факторами, які формують конкурсний рейтинг абітурієнта, є:

1. Результати ЗНО (бали сертифікатів із 3 предметів).
2. Середній бал документа про освіту (атестату).
3. Додаткові бали за підготовчі курси (до 10 балів), участь у предметних олімпіадах (до 20 балів), конкурсах, які проводив Миколаївський НАУ.

Сумарний конкурсний бал балансується на регіональний, галузевий та сільський коефіцієнти, не може перевищувати 200 балів.

32. Із яких предметів потрібні результати зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на спеціальності Миколаївського НАУ?

Перелік конкурсних предметів у сертифікаті Українського центру оцінювання якості освіти, що є необхідними для вступу у 2018 році дізнавайтесь на сайті університету: www.mnau.edu.ua або у *приймальній комісії* за телефоном (0512) 34-60-62.

Для вступу у 2017 році конкурсними предметами були:

- 1) *українська мова і література;*
- 2) *історія України або біологія;*
- 3) *математика або біологія або історія України.*

Рис. 5. У Миколаївському НАУ проводяться Дні відкритих дверей для майбутніх абітурієнтів

33. Який відсоток здобувачів вищої освіти навчається безкоштовно за спеціальностями, що презентуються? Від яких показників залежать стабільні умови безкоштовного навчання?

У Миколаївському НАУ більше 58 % здобувачів вищої освіти денної форми навчаються за державним замовленням.

За державні кошти мають право навчатися: особи, які мають високий бал зовнішнього незалежного оцінювання, діти-інваліди, діти-сироти, діти учасників АТО (або батьки яких загинули під час бойових дій).

Підготовчі курси, участь в олімпіадах та пріоритетність при виборі спеціальності – чинники, завдяки яким зростають потужності можливості абітурієнта.

34. Якими є умови платного навчання?

Сума оплати за навчання здійснюється згідно з обраними спеціальностями. За контрактом сума оплати за навчання не змінюється протягом навчання в університеті з першого року і до останнього.

35. Які заходи для здобувачів вищої освіти проводяться в Миколаївському НАУ?

Крім того, що для здобувачів вищої освіти університету організовано культурно-масову діяльність, вони активно займаються благодійністю.

Студентський профком допомагає людям поважного віку, надає адресну допомогу ветеранам Другої світової війни, вихованцям Привільненської школи-інтернату. Вже протягом семи років з цією метою профком разом із студентською колегією проводить благодійні акції "Твори добро", "З добром і милосердям до людей" та інші.

Саме тому університет неодноразово визнавали «Благодійником року» у номінації «Молодіжна ініціатива року».

Здобувачі вищої освіти часто організовують ярмарки, беруть участь в міських, обласних і всеукраїнських конкурсах.

Спорт є невід'ємною частиною студентської молоді: регулярно проводяться спартакіади, спортивні свята «Нумо, хлопці!», «Нумо, дівчата!» та інші. Із 2016 року стало доброю традицією проведення Кубка ректора із футболу. В університеті працюють секції з баскетболу (юнаки, дівчата), волейболу (юнаки, дівчата), настільного тенісу (юнаки, дівчата), легкої атлетики (юнаки, дівчата), футболу (юнаки), гирьового спорту (юнаки), бадмінтону (юнаки, дівчата), туризму, карате, шахів, вільної боротьби (юнаки), група загальної фізичної підготовки. Найкращі студенти-спортсмени захищають честь нашого університету на міжнародній арені.

36. Якою є творча складова цих заходів?

В університеті функціонують творчі гуртки, де кожен здобувач вищої освіти може себе проявити:

1. Народний студентський хоровий колектив «Калина».
2. Народна студія естрадного вокалу.
3. Народна театральна студія «М.А.С.К.А.».
4. Народний театр естради "Агранавти".
5. Народний ансамбль танцю "Золотий колос".
6. Студія образотворчого мистецтва «Чарівна скринька».
7. Студія розмовного жанру.
8. Студія гри на музичних інструментах.
9. Гурток підготовки телеведучих та відеооператорів студентського телебачення «МНАУ-TV».

Рис.6. Учасники народної театральної студії «М.А.С.К.А.» Миколаївського НАУ у гостях у вихованців дитячого будинку «Сонечко»

37. Чи має Миколаївський НАУ зв'язки із іноземними партнерами?

Університетом налагоджено дієві зв'язки з міжнародними науковими установами та освітніми закладами щодо стажування викладачів та обміну здобувачами освіти. Завдяки йому, щорічно більше 250 осіб мають можливість виїжджати на практику та стажування за кордон (США, Данія, Франція, Ірландія, Німеччина, Чехія, Польща та інших країн світу), ознайомлюючись із найсучаснішими технологіями виробництва та запозичуючи досвід роботи передових підприємств зарубіжжя.

Підписано договори про науково-освітнє та культурне співробітництво з університетами Неаполя, Флоренції (Італія), Чунгбука (Південна Корея), Віго

(Іспанія), Вищою аграрною школою Тулуз – Озвіль і Інститутом ISFRADA (Франція), Клагенфурту (Австрія), Національним інститутом агротехнологій, Буенос-Айресу (Аргентина), та ін. Основні напрями співробітництва – розробка спільних дослідницьких проєктів, організація спільних навчальних та наукових заходів, таких, як семінари, конференції і симпозиуми, обміни з метою досліджень та навчання НПП і обмін здобувачами вищої освіти, а також розробка програм подвійних дипломів.

У 2009 році в місті Болонья (Італія), ректором Миколаївського НАУ В.С. Шебаніним було підписано Велику Хартію університетів – основоположний документ Болонського процесу. Продовжується співпраця з Інститутом міжнародної освіти, Мережею Talloires, Корейською асоціацією міжнародного співробітництва, підтримується безпосередній контакт з представниками офісів стипендійних та грантових програм в Україні (НЕО, Національна контактна точка програми Горизонт 2020, офіси Німецької служби академічних обмінів, Британської Ради, Американської асоціації міжнародних обмінів і досліджень) та департаментів зі справ освіти і культури при посольствах багатьох країн світу (США – Представництво Департаменту аграрної політики і Держдепартаменту; Австрії – Представництво Австрійської служби академічних обмінів; Італії, Франції, Німеччини, Швеції, країн СНД – відділи культури і науки).

Миколаївський національний аграрний університет є членом таких престижних міжнародних освітніх та наукових організацій як: Співдружність університетів Magna Charta (EUA); Асоціація членства Інституту міжнародної освіти; Американська Рада з Міжнародної Освіти.

38 Чи можливе навчання на двох факультетах одночасно?

Здобувачі вищої освіти, які навчаються за денною формою, мають можливість отримувати другу вищу освіту, у тому числі за заочною формою навчання.

39. Які можливості навчання на військовій кафедрі?

Здобувачі вищої освіти 2–3 курсів мають змогу пройти навчання на кафедрі військової підготовки та здобути військове звання офіцера запасу.

40. Чи є в Університеті гуртожиток і чи надається він мешканцям області?

Усі першокурсники забезпечуються місцями у гуртожитках, які є найкращими в Україні серед аграрних ВНЗ та ВНЗ Миколаївської області.

Життя в гуртожитках Миколаївського НАУ насичене цікавими подіями: це спортивні змагання, турніри серед команд народного театру естради «Агранавти», конкурси на кращу кімнату і поверх та багато іншого. Нудьгувати ніколи, потрібно знайти собі заняття до душі, але головне – вчитися!

41. Які переваги отримують слухачі підготовчих курсів при вступі до Університету?

За успішне закінчення підготовчих курсів Миколаївського НАУ для вступу на спеціальності: «Агроінженерія», «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», «Професійна освіта», «Агрономія», «Геодезія та землеустрій», «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», «Харчові технології», «Біотехнології та біоінженерія» нараховується до **10 додаткових балів**, що становить 5 % конкурсного бала. Так, наприклад, у 2017 році додаткові конкурсні бали отримали понад 91 % слухачів підготовчих курсів.

Рис.7,8. В університеті проводиться підготовка до ЗНО та подальшого вступу до Миколаївського НАУ

42. Як підтримує Миколаївський НАУ обдарованих випускників шкіл у їх прагненні здобувати вищу освіту?

Для професійної орієнтації обдарованих учнів – майбутніх вступників Миколаївський НАУ щорічно проводить Всеукраїнські олімпіади із п'яти загальноосвітніх предметів: *українська мова, українська література, математика, історія України та біологія*. Так, у 2017 році на підставі рішення приймальної комісії університету 19 переможців олімпіади отримали **додаткові 20 балів** до одного із сертифікатів ЗНО при розрахунку конкурсного бала при вступі на спеціальності 015 «Професійна освіта», 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 208 «Агроінженерія», 193 «Геодезія та землеустрій», 201

«Агрономія», 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», 181 «Харчові технології» та 162 «Біотехнології та біоінженерія».

Уже традиційним стало проведення на базі Миколаївського НАУ великої кількості інтелектуальних змагань, тренінгів, творчих конкурсів та інших форм роботи з учнівською молоддю, які підтримують у молоді "культ знань", стимулюють прагнення до їх поглиблення.

Рис. 9. Переможці конкурсу творчих робіт «Розбудовуємо Україну, готуємося до європейського майбутнього» серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів Миколаївської області

43. Чи здійснюється в Університеті підготовка магістрів?

Для здобуття повної вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» Університет має найбільшу кількість ліцензованих місць серед вищих навчальних закладів Півдня України.

Магістерські програми розраховані на навчання протягом 1,4 й 1,9 роки за денною формою, за заочною – 1,5 роки.

До магістратури зараховуються особи, які мають кваліфікацію «бакалавр» або «спеціаліст».

44. Чи проходить навчання здобувачів вищої освіти Університету за кордоном за обміном?

Для здобувачів вищої освіти, що успішно виконують навчальний план, університет надає можливість розширити свої знання за рахунок академічної мобільності. Це має на увазі часткове проходження навчання в іншому вітчизняному або закордонному вузі, форми навчання різні: практика, стажування, навчання за програмами подвійних дипломів, участь в мережевих освітніх програмах та інше. Тож щорічно кращі здобувачі вищої освіти Миколаївського НАУ реалізують свою академічну мобільність в університетах та на підприємствах Республіки Білорусь, Польщі, Данії, Північної Ірландії, Німеччини, Швейцарії, США).

Серед основних вимог для осіб, які бажають навчатися за кордоном - успішність і вільне володіння іноземними мовами.

45. Якими основними мотивами керуються випускники шкіл при виборі вищого навчального закладу для здобуття майбутньої професії?

Соціальні мотиви відбиваються в бажанні своєю працею сприяти розвитку суспільства, допомагати людям і світові.

Моральні – дають змогу завжди перебувати в колективі, брати участь у його справах, удосконалювати свій моральний вигляд і духовний світ.

Естетичні – виявляються в прагненні до естетики праці, її краси й гармонії.

Пізнавальні – характеризуються прагненням учнів до оволодіння спеціальними знаннями, до проникнення в суть творчої діяльності з обраної професії, до ознайомлення зі змістом конкретної праці.

Творчі мотиви відтворюють бажання юнаків і дівчат обрати ту чи іншу професію тому, що вона дає змогу бути оригінальним у роботі, здійснювати «відкриття» та проявляти творчість.

Мотиви, пов'язані зі змістом праці за обраною професією, визначаються чіткими знаннями учнів про спільні й відмінні риси всіх елементів процесу праці (функції, операції, зусилля, дії) та характеризують їх спрямованість на розумову й фізичну працю.

Матеріальні мотиви пов'язані з високою оплатою праці, забезпеченням постійною роботою та гарантією стабільного майбутнього.

Мотиви престижу виявляють прагнення молоді обрати професії, що цінуються серед друзів і знайомих, дають змогу досягти привабливого статусу в суспільстві та забезпечують швидке просування по службі.

Утилітарні мотиви – бажання обрати таку професію, що дає змогу керувати людьми.

46. Перерахуйте чинники, які, на Вашу думку, є визначальними для вибору майбутньої професії.

За результатами щорічних анкетувань, проведених Центром соціологічних досліджень Миколаївського НАУ серед здобувачів вищої освіти, основними факторами, які спонукали їх до вибору професії, були:

- рекомендації батьків;
- рішення прийнято особисто після екскурсії до університету;
- поради друзів – здобувачів вищої освіти університету;
- згідно з престижністю спеціальності;
- інформація із соціальних мереж;
- наявність державного замовлення (безкоштовне навчання);
- високооплачуваність професії;
- соціальна значущість професії (можливість бути корисним людям).

47. Що, на Вашу думку, дає відвідування університету майбутніми абітурієнтами?

Недарма ж у народі кажуть: «Краще один раз побачити, ніж сто разів почути». Миколаївський НАУ щорічно з метою ознайомлення відвідують близько 3 тисяч учнів та їх батьків, які особисто переконуються, що в університеті створено комфортні умови для навчання і саморозвитку особистості. Зокрема, це:

- зручні, обладнанні сучасними засобами навчання та оснащенням аудиторії, лабораторії, навчально – виробничі майстерні;
- безкоштовний доступ до мережі Інтернет;
- стовідсоткове забезпечення місцями для проживання у гуртожитках, які визнані кращими не тільки у Миколаївській області, а й серед більшості вузів України;
- якісне і здорове харчування (комплексний обід) у їдальнях університету за символічну плату;
- практика та стажування у фірмах і навчальних закладах Данії, Німеччини, США, де щорічно перебуває понад 250 здобувачів вищої освіти;
- 3 спортзали, 2 тренажерних зали із сучасним спортивним обладнанням.

48. Ваш товариш попросив у Вас допомоги, щоб уникнути помилок при виборі професії. Щоб Ви порадили йому?

Помилка № 1. *Ставлення до професії як до чогось раз і назавжди визначеного, фатального.*

Попередні покоління жили під гаслом «Освіта – на все життя», багато дітей йшли стопами своїх батьків, створюючи цілі династії, і пишалися цим. Вважалося великою заслугою пропрацювати все життя на одному комбінаті чи заводі. Зараз же все змінилося. Проаналізуйте ситуацію на ринку праці і обговоріть її зі старшими. Ви побачите, що успіх у житті чекає тих, хто живе під гаслом «Освіта

через усе життя», постійно підвищуючи кваліфікацію, освоюючи суміжні спеціальності, вивчаючи нове в своїй професії. Навіть якщо ви і обрали спочатку не ту спеціальність, це у жодному випадку не є приводом до зневіри. Наприклад, якщо ви закінчили музичне училище, а потім вирішили стати психотерапевтом, ваша перша спеціальність надасть вам можливість найкращим чином використовувати музику у психотерапії. Блискуче знання літератури дозволить вам працювати у сфері мистецтва, писати критичні статті, сценарії. Повірте народній мудрості: «Знання за спиною не носити», вони стануть у нагоді найнесподіванішим чином.

Помилка № 2. *Існуючі думки про престижність професії.*

Існує багато шаблонів, з яких ті чи інші професії вважаються престижними, а інші – ні. Але хто може визначити, наскільки корисніша для суспільства, наприклад, професія психолога чи лікаря, аніж професія еколога? Невже не важливі професії прибиральника, слюсаря-ремонтника? Помилка молоді людини, яка обирає «ким стати», може полягати в тому, що освоївши поширену професію, але не знайшовши себе у ній, якщо ця професія не відповідатиме ані її схильностям, ані здібностям, вона не побачить результату своєї праці і не відчуватиме себе корисною.

Помилка № 3. *Перенесення ставлення до якоїсь людини на саму професію чи захоплення тільки зовнішнім боком діяльності.*

Якщо вам дуже подобається відомий спортсмен, співак чи ведучий ток-шоу, не переплутайте його особистість із тією повсякденною працею (можливо, не дуже захоплюючою, а копіткою і малопомітною), якою йому доводиться займатися, щоб став помітним такий вражаючий, але короткочасний результат, як виступ на чемпіонаті світу, концерт чи півгодинна телепрограма. Погодьтеся, що за виступом на чемпіонаті або на концерті, телепрограмі, завжди стоять багаторічні, буденні, виснажливі тренування, репетиції, чи робота цілої команди професіоналів: журналістів, операторів та інших працівників телебачення. Часто така робота пов'язана з відрядженнями, конфліктами, розчаруваннями, а то і невдачами... Та й далеко не всі спортсмени, музиканти, телеведучі досягають всенародної слави і статків.

Помилка № 4. *Вибір професії «за компанію».*

На жаль, часто доводиться чути, що випускники йдуть вчитися «з подружкою» або «з другом, щоб було веселіше». Трапляється, що, спостерігаючи хороші успіхи однокласника з того чи іншого предмету, вирішують, що і їм також займатися цим буде легко і просто. Зрозуміти таку позицію можна, адже за компанію не так жахливо вливатися в новий колектив, освоювати новий ритм життя, але погодитися з подібними аргументами ніяк не можна.

Помилка № 5. *Успіхи із того чи іншого шкільного предмету, здібності до нього – це одне, а професій, які можна пов'язати з ним – велика кількість.*

Якщо вам легко дається який-небудь предмет, не ототожнюйте ці успіхи з якоюсь конкретною діяльністю, тобто, не думайте, що й робота даватиметься так само легко. Професій, які стоять за шкільними предметами значно більше, аніж самих предметів. Наприклад, біологією займатиметься і лікар, і учений-дослідник, і фармацевт, і ветеринар, і зоотехнік, і викладач школи чи ВНЗ. Тому дивіться завжди ширше, адже тому ж лікарю знання однієї біології зовсім недостатньо –

потрібно ще добре орієнтуватися і у фізиці, і в хімії, мати добре розвинену емпатію (здатність співчувати) людям. Так само і в будь – якій іншій спеціальності.

Помилка № 6. *Застарілі уявлення про характер праці у сфері матеріального виробництва.*

У всіх сферах діяльності запроваджується складна техніка, підвищується культура праці. Якщо ви, наприклад, хочете вибрати професію інженера - механіка, то це зовсім не означає, що вам доведеться стояти в брудній спецівці з гайковим ключем десь біля верстата цілими днями, намагаючись налагодити якийсь складний агрегат. Технічний прогрес пішов так далеко уперед, що зараз навіть у сфері тваринництва вже не обійтися без комп'ютера і апаратів з програмним забезпеченням. Тому, якщо вас відштовхує яка – небудь професія тільки тому, що вам хтось сказав, що вона нібито пов'язана з важкою фізичною працею і не дуже приємною (у сенсі чистоти) обстановкою, дізнайтеся про умови праці в цій сфері діяльності саме у тих людей, які безпосередньо цією справою займаються. Проте тут є одне АЛЕ... Якщо вам трапиться людина, яка з якихось причин не відбулася в професії, що цікавить вас, то свої особисті невдачі вона може спроектувати і на свою спеціальність: мовляв, робота погана, неперспективна, і тобі не варто цим займатися... Будьте уважні!

Помилка № 7. *Невміння чи небажання розібратися у своїх особистих здібностях, схильностях і якостях.*

Ця справа не швидка і не з легких. Вам допоможуть і батьки, і старші товариші, і друзі, і профконсультанти. Єдине, на що не варто розраховувати, так це на те, що яким би не був дипломований психолог, які б тести ви не пройшли, ви одержите чітку відповідь на питання «ким стати?». Всі тестові методики розраховані на те, щоб активізувати ваше прагнення пізнати себе, зайнятися самоаналізом, визначити напрям, у якому слід рухатися. Свобода вибору - справа непроста, але добре, що вона є.

Помилка № 8. *Неправильна оцінка своїх фізичних особливостей і стану здоров'я при виборі тієї або іншої професії.*

Професій, для оволодіння якими висуваються спеціальні вимоги до стану вашого організму, не багато, але вони є. Наприклад, до зору – для інженерів-програмувальників, до легенів – для водолазів, до серця – для льотчиків, до нюху – для парфумерів тощо.

Помилка № 9. *Незнання основного алгоритму дій при виборі професії.*

При виборі професії, як і при рішенні будь – якої задачі, потрібно знати, які дії і в якій послідовності необхідно виконати, щоб знайти правильну відповідь. Вивчайте, читайте, думайте, питайте, і ви впораєтесь!

49. Як, на Вашу думку, уникнути помилок та розчарувань у виборі професії?

Обираючи професію, радимо послідовно виконувати такі дії:

1) ознайомитися з інформацією про світ професій і визначити сферу діяльності, яка вас цікавить;

- 2) вивчити самого себе, скласти уявлення про свої інтереси, здібності, нахили;
- 3) з'ясувати, чи немає у вас медичних протипоказань щодо обраної професії;
- 4) знайти можливість зустрітися з представниками цієї професії і довідатися, в якому навчальному закладі можна одержати відповідну кваліфікацію;
- 5) з'ясувати у спеціаліста центру зайнятості, чи користується обрана вами професія попитом на ринку праці;
- 6) використовувати при виборі професії формулу: «хочу – можу – треба»:
 - «хочу» – це те, що вас приваблює у професії;
 - «можу» – це ваші здібності, можливості, стан здоров'я, потрібні для обраної професії;
 - «треба» – попит на обрану професію на ринку праці.

50. Як молодій людині досягти бажаного, якщо професія вже обрана чи є цілком певна мрія?

Дійсно, що робити в цьому випадку – багато хто якраз і не знає, або думає, що успіх – обов'язкова складова життя дорослої людини, прийде обов'язково і досить швидко. Дивлячись на досягнення інших, багато хто думає, що саме так і склалася кар'єра багатьох успішних людей, все прийшло саме собою, головне – обрати «потрібну» професію чи виявитися «в потрібний час у потрібному місці». Адже не маючи в житті чіткої мети, ймовірність того, що ви досягнете успіху, покладаючись на Його Величність випадок, дуже невелика. Для того, щоб ваша мрія стала реальністю, перш за все її потрібно перетворити на мету. Як же це зробити? Спершу спробуйте подумати і визначити самі, чим же відрізняється мета від мрії. А потім впевнено крокуйте до своєї мети, бо її досягнення залежить тільки від Вас. Успіху Вам!

Навчальне видання

50 ЗАПИТАНЬ ВІД АБІТУРІЄНТА, *або* ЯК НЕ ПОМИЛИТИСЯ У ВИБОРІ ПРОФЕСІЇ

Профорієнтаційний посібник

Укладач: Марценюк Ігор Михайлович

Формат 60x84 1/8 Ум. друк. арк. 2,0

Наклад 100 прим. Зам №

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № від р.

